

УДК 342.92:351.88

DOI <https://doi.org/10.32782/cuj-2025-4-6>**Мацак Максим Дмитрович**

аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
факультету підготовки фахівців для підрозділів превентивної діяльності
НПУ
Донецького державного університету внутрішніх справ
ORCID: 0009-0004-4466-9993

СТАТУС МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ

Стаття присвячена з'ясуванню особливостей адміністративно-правового статусу Міністерства юстиції України як ключового суб'єкта формування державної політики у сфері безоплатної правничої допомоги. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю забезпечення реалізації конституційного права громадян на правову допомогу та складністю багаторівневої системи надання безоплатної правничої допомоги. Дослідження базується на системному аналізі норм Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» та Положення про Міністерство юстиції України. Використовується комплекс загальних та спеціально-юридичних методів наукового пізнання, зокрема, методи дедукції, індукції, абдукції, а також формально-юридичний та порівняльно-правовий методи. Систематизовано повноваження Міністерства юстиції у сфері безоплатної правничої допомоги, виділивши функціональну, правотворчу, регулятивну, організаційно-інституційну, контрольно-аналітичну та координаційну компоненти. Встановлено, що Міністерство юстиції є інституційним інтегратором, який здійснює загальне управління системою безоплатної правничої допомоги. Водночас виявлено, що чинне законодавство не повною мірою закріплює за Міністерством такі стратегічні завдання, як визначення пріоритетних напрямів розвитку системи та надання роз'яснень щодо державної політики. Доведено, що роль Міністерства юстиції у формуванні політики безоплатної правничої допомоги є системоутворюючою та комплексною. Міністерство виступає в ролі «нормотворчого центру», «організаційного ядра», «координаційного суб'єкта» та «аналітичного й контролюючого органу», що забезпечує цілісність державної правової політики та адаптивність системи безоплатної правничої допомоги до зовнішніх викликів та міжнародних стандартів. Саме адміністративно-правовий статус Міністерства юстиції у сукупності його компонентів визначає його центральну роль у розбудові національної системи безоплатної правничої допомоги.

Ключові слова: Міністерство юстиції України, безоплатна правнича допомога, адміністративно-правовий статус, державна політика, публічне адміністрування, повноваження.

Matsak M. D. Status of the Ministry of Justice of Ukraine as a policy-making entity in the field of free legal aid

The article is devoted to clarifying the features of the administrative and legal status of the Ministry of Justice of Ukraine as a key subject of state policy formation in the field of free legal aid. The relevance of the study is due to the need to ensure the implementation of the constitutional right of citizens to legal aid and the complexity of the multi-level system of providing free legal aid. The study is based on a systematic analysis of the norms of the Law of Ukraine "On Free Legal Aid" and the Regulations on the Ministry of Justice of Ukraine. A complex of general and special-legal methods of scientific knowledge is used, in particular, the methods of deduction, induction, abduction, as well as formal-legal and comparative-legal methods. The powers of the Ministry of Justice in the field of free legal aid are systematized, highlighting the functional, law-making, regulatory, organizational-institutional, control-analytical and coordination components. It has been established that the Ministry of Justice is an institutional integrator that carries out general management of the free legal aid system. At the same time, it has been revealed that the current legislation does not fully assign to the Ministry such strategic tasks as determining priority areas for the development of the system and providing explanations regarding state policy. It has been proven that the role of the Ministry of Justice in shaping the free legal aid policy is system-forming and comprehensive. The Ministry acts as a "normative center", "organizational core", "coordination entity" and "analytical and control body", which

© Мацак М. Д., 2025

ensures the integrity of the state legal policy and the adaptability of the free legal aid system to external challenges and international standards. It is the administrative and legal status of the Ministry of Justice in the aggregate of its components that determines its central role in developing the national free legal aid system.

Key words: Ministry of Justice of Ukraine, free legal aid, administrative and legal status, state policy, public administration, powers.

Вступ. Право на правову допомогу належить до переліку позитивних прав, а тому роль держави у його реалізації полягає не лише в, умовно кажучи «невтручанні», а у відповідній забезпечувальній діяльності з боку державних інституцій. Це обумовлює створення функціональної системи – багатокомпонентного інституційно-правового механізму, який має бути придатним не лише формально гарантувати громадянам право на отримання безоплатної правничої допомоги (далі – БПД), а реально забезпечувати її надання в ефективний спосіб.

Система органів, що забезпечують надання БПД в Україні, є багаторівневою та інституційно складною конструкцією, що включає органи державної влади, органи місцевого самоврядування, центри з надання БПД, спеціалізовані установи та професійних суб'єктів, залучених до цього процесу. Її ефективне функціонування залежить від здатності органів управління формувати узгоджену політику, яка забезпечує реальний доступ громадян до правосуддя та належне гарантування конституційного права на усі види БПД. Аналіз норм Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» дає підстави виділити у національній системі надання БПД два рівні суб'єктів: перший (управлінський) та другий (безпосередньо суб'єкти надання БПД). У цьому комплексі ключове місце серед суб'єктів першого рівня, які здійснюють управління даною системою та її фінансування займає Міністерство юстиції України (далі – Мін'юст) як центральний орган виконавчої влади, який виконує функцію інституційного інтегратора та провідника державної правової політики у сфері правничої допомоги. Водночас зміни зовнішніх та внутрішніх чинників обумовлюють перманентний науковий інтерес до статусу Мін'юсту як одного з основних суб'єктів цієї системи.

Матеріали та методи. Н. Матюхіна наголошує, що ефективність функціонування системи надання БПД, і як наслідок – якість правових послуг значною мірою залежить від рівня

організації та правового забезпечення управління цією системою [1, с. 171]. Розглядаючи систему забезпечення прав дітей, М. Веселов головною метою її функціонування вважає створення необхідних умов та сприяння у фактичній реалізації їх прав. Така мета обумовлює власну структуру та порядок функціонування даної системи. При цьому, виходячи з окресленої мети, система у комплексі виконує низку основних і додаткових функцій у визначеній сфері суспільних відносин, включаючи забезпечувальну [2, с. 66–67]. У непоодиноких публікаціях вчені, наприклад, О. Красногор [3, с. 248]; В. Гуцул [4, с. 167], О. Предместніков [5, с. 73], В. Сахнюк [6, с. 307–308] тощо, неодноразово підкреслювали провідну роль Мін'юсту у формуванні як правової політики взагалі, так і такого напрямку її реалізації як надання БПД. У контексті з'ясування ролі Мін'юсту у формуванні політики у сфері БПД особливого значення набуває розуміння його адміністративно-правового статусу як суб'єкта публічного адміністрування.

Метою даної статті є з'ясування особливостей адміністративно-правового статусу Мін'юсту саме як суб'єкта формування державної політики у сфері БПД.

Задля досягнення заявленої мети у дослідженні передбачається використати набір загальних та спеціально-юридичних методів наукового пізнання, зокрема, методу дедукції (для окреслення повноважень Мін'юсту у сфері надання БПД на підставі аналізу загальних норм), індукції (з метою визначення статусу Міністерства на підставі дослідження окремих його функцій), абдукції (для найкращого пояснення ролі Мін'юсту у системі надання БПД), формально-юридичного методу (з метою дослідження права як внутрішньо узгодженої, формально визначеної системи нормативно-правових актів у сфері БПД), порівняльно-правовий метод (для зіставлення та вивчення правових норм, що регулюють окремі повноваження Мін'юсту чи є результатом його нормотворчої діяльності) тощо.

Результати. Говорячи про адміністративно-правовий статус органу виконавчої влади, О. Марченко визначає його як взаємопов'язаний комплекс завдань, прав і обов'язків покладених на них у сфері виконавчо-розпорядчої діяльності на відповідного суб'єкта публічного адміністрування [7, с. 261–263]. О. Марущак цілком слушно підкреслює значення адміністративно-правового статусу – він визначає роль і положення міністерств у системі адміністративного права, їх взаємовідносини з іншими суб'єктами та органами державної влади, а також правові механізми реалізації та захисту їхніх прав та інтересів [8, с. 30].

Основними правовими актами, що регламентують діяльність Мін'юсту в нашій державі щодо формування та реалізації політики в сфері надання БПД є Закон України «Про безоплатну правничу допомогу та відповідне Положення про Міністерство юстиції України, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. Перелік джерел права звісно цим списком не обмежується, але саме вони у сукупності визначають основні елементи адміністративно-правового статусу Мін'юсту і дають можливість чітко визначити його роль у системі функціонування БПД в державі. Системний аналіз цих актів дає підстави для їх класифікації на: установчі акти, регулятивні, координаційні та процедурні.

Своєю чергою, принципи діяльності Мін'юсту у сфері надання БПД слід поділити на загальні (властиві для всіх міністерств) та спеціальні, які встановлюють засади саме функціонування системи БПД. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» діяльність міністерств та інших центральних органів виконавчої влади ґрунтується на принципах верховенства права, забезпечення дотримання прав і свобод людини і громадянина, безперервності, законності, забезпечення єдності державної політики, відкритості та прозорості, відповідальності [9]. Ці загальні засади є вихідними і невід'ємними умовами формування і функціонування державних органів [10, с. 278] (у якій би сфері державного управління вони б не виконували свої завдання та не реалізовували свої повноваження. – *Приміт. авт.*).

Разом з тим, створення ефективної системи БПД має відбуватись шляхом: 1) створення взаємопов'язаних складових системи – первинної та вторинної БПД; 2) забезпечення належного рівня та оптимального порядку оплати правової допомоги за рахунок державного бюджету; 3) встановлення чітких критеріїв доступу осіб до БПД; 4) створення ефективної моделі управління системою БПД та її фінансування [11]. При цьому саме останній з наведених чинників є вихідною умовою для системного функціонування механізму надання БПД та потрібного розвитку самої системи.

Здійснення загального управління у сфері надання безоплатної первинної та вторинної правничої допомоги є одним з основних завдань Мін'юсту, закріпленим у відповідному Положенні про цей орган [12].

Якщо це конкретне завдання Мін'юсту покласти в основу типових завдань міністерства (взагалі будь-якого. – *Приміт. авт.*), окреслених у ст. 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади», то основними його завданнями як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері надання БПД буде: забезпечення нормативно-правового регулювання у сфері безоплатної первинної та вторинної правничої допомоги; визначення пріоритетних напрямів розвитку системи БПД; інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики у цій сфері; узагальнення практики застосування законодавства про БПД, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проєктів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України; забезпечення здійснення соціального діалогу на галузевому рівні; здійснення інших завдань, визначених законами України [9].

Аналіз адміністративно-правового статусу Мін'юсту в Україні свідчить, що його повноваження у сфері БПД не обмежуються окремим напрямом діяльності, а формують системний правозахисний мандат. Більш предметне та розгорнуте уявлення про роль Мін'юсту у формуванні політики безпосередньо у сфері БПД надає спеціальний закон, який визначає зміст права на БПД, порядок реалізації цього

права, суб'єктів, підстави та порядок надання БПД, державні гарантії щодо надання БПД. За результатами аналізу повноважень Міністерства, викладених у ст. 28 Закону України «Про правничу безоплатну допомогу» більш доцільним видається не просто послідовно їх викласти, а систематизувати за тими основними напрямками, за якими здійснюється управління у цій сфері (табл. 1).

На тепер повноваження щодо загального управління у сфері надання БППД та БВПД Мін'юст здійснює за участю Координаційного центру з надання правничої допомоги, що належить до сфери його управління [12]. Крім того, Міністерство у сфері надання БПД здійснює загальну організацію роботи не лише системи центрів надання БПД, а й забезпечує розпорядчу та контрольну діяльність щодо підпорядкованих головних обласних і районних управлінь юстиції в цій сфері державної політики [14, с. 64].

Порівнюючи завдання, з якими на сьогодні законодавець пов'язує діяльність будь-якого

міністерства (окресленими у ст. 7 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади») із систематизованим переліком повноважень Мін'юсту у конкретній сфері (а саме – забезпечення функціонування системи БПД), мусимо констатувати, що не всі вони (ці завдання) знаходять належне втілення у наявних повноваженнях. Зокрема поза увагою залишаються такі стратегічні завдання як визначення пріоритетних напрямів розвитку системи БПД, а також інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики у цій сфері. Враховуючи, що Мін'юст у питання розвитку зазначених правовідносин виступає основним модератором, включення до ст. 27 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» релевантних цим завданням повноважень Міністерства вважаємо необхідним і конструктивним кроком. Адже їх реалізація передбачає не лише підтримку функціонування системи БПД, а й закладає підґрунтя для постійного розвитку та удосконалення, а також підтримання необхідного діалогу з суспільством щодо здійснення

Таблиця 1

**Систематизація повноважень Міністерства юстиції України
у сфері надання БПД (авторський аналіз змісту ст. 28 Закону України
«Про безоплатну правничу допомогу») [13]**

Компонента / напрямок	Зміст повноваження
Функціональна	- здійснення загального управління у сфері надання БППД та БВПД; - відповідальність за впровадження та функціонування системи БВПД;
Правотворча	- подання до Кабінету Міністрів України проєктів законів та інших нормативно-правових актів у сфері надання БПД;
Регулятивна	- встановлення порядку ведення Координаційним центром з надання правничої допомоги Реєстру адвокатів, які надають БВПД; - затвердження стандартів якості надання БПД; - затвердження Типового положення про установи з надання БППД; - затвердження порядку та критеріїв залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання БППД; - затвердження Положення про центри з надання БПД; - затвердження методики розрахунку середньомісячного доходу для визначення належності осіб до суб'єктів права на БВПД; - затвердження порядку укладання контракту з директором центру з надання БПД та типову форму такого контракту;
Організаційно-інституційна	- утворення центрів з надання БПД;
Контрольно-аналітична	- аналіз практик застосування законодавства про БПД;
Координаційна	- співпраця з центральними органами виконавчої влади з питань реалізації законодавства про БПД;
Делегована / додаткова	- виконання інших функцій у сфері надання БПД, встановлених законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

державної політики у цій сфері, що корелюється з цілями сталого розвитку України на період до 2030 року (викладеними в Указі Президента України від 30.09.2019 № 722/2019), в частині «сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і створення ефективних, підзвітних та заснованих на широкій участі інституцій на всіх рівнях» [15]. Ці повноваження, на нашу думку, посилять функціональну компоненту.

Аналіз практик застосування законодавства про БПД утворює контрольню-аналітичну компоненту у компетенції Мін'юсту. Законодавче закріплення цього повноваження у ст. 28 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» робить Мін'юст відповідальним за моніторинг роботи системи БПД. Аналіз забезпечення законом певної сфери суспільних відносин проводиться з метою встановлення якісних та кількісних показників забезпечення певних сфер суспільних відносин, наявності прогалин та колізій у законодавчому забезпеченні відповідної сфери [16, с. 14].

Наразі українське законодавство містить норму (набере чинності через один рік з дня припинення або скасування воєнного стану в Україні. – *Прим. авт.*), яка встановлює підстави для здійснення моніторингу наукових результатів у захищених дисертаціях на здобуття ступеня або наукового ступеня у сфері права. Закон України «Про правотворчу діяльність» (ч. 5 ст. 22) покладає цей обов'язок на МОН. У подальшому ці результати передаються до Мін'юсту, для врахування їх у правотворчій діяльності [17]. З урахуванням наведеного, вважаємо, що таке повноваження Мін'юсту як «аналіз практики застосування цього Закону» в майбутньому доцільно було б доповнити фразою «враховує результати наукових досліджень у зазначеній сфері у правотворчій діяльності».

Тож, в системі адміністративно-правового регулювання зазначених правовідносин Мін'юст виступає в ролі «нормативного інженера», оскільки саме цей центральний орган виконавчої влади, враховуючи надані йому повноваження, формує регуляторну рамку, яка визначає доступність, якість та ефективність правової допомоги в державі, рівень її відпо-

відності міжнародним стандартам, а також виконує функцію «центрального координатора», забезпечуючи єдність адміністративних процедур у системі надання БПД. У контексті реалізації Мін'юстом контрольню-аналітичних повноважень спостерігається помітна тенденція на зміщення пріоритетів саме у бік моніторингу та аналізу практики застосування законодавства підконтрольними суб'єктами системи надання БПД, що забезпечує її адаптивність та відповідність реальним потребам суспільства.

Сучасні умови розвитку держави – євроінтеграційний курс, необхідність врахування практики ЄСПЛ, виклики воєнного стану – зумовлюють суттєве розширення завдань, а відповідно і повноважень Мін'юсту у сфері БПД, або розширення (доповнення) вже наявних. Зокрема у ст. 28 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» ми пропонуємо доповнити повноваження Мін'юсту такими як: «враховує результати наукових досліджень у зазначеній сфері у правотворчій діяльності», «визначає пріоритетні напрями розвитку системи БПД», а також «інформує та надає роз'яснення щодо здійснення державної політики у сфері надання БПД».

Висновки. Узагальнюючи викладене, доходимо висновку, що роль Мін'юсту у формуванні політики у сфері БПД є системоутворюючою та комплексною. Мін'юст у цій системі органів виступає:

- «нормотворчим центром», який формує регуляторну основу системи функціонування БПД в державі;
- «організаційним ядром», що забезпечує цілісність державної правової політики, створення та спільну діяльність інституцій БПД;
- «координаційним суб'єктом», який інтегрує діяльність суб'єктів надання БПД та інших органів публічного адміністрування, до яких до реалізації цієї державної політики;
- «аналітичним та контролюючим органом», що забезпечує адаптивність політики БПД до внутрішніх і зовнішніх викликів, міжнародних стандартів забезпечення прав людини.

Отже, Мін'юст виступає інституційним центром, який поєднує нормотворчу, організаційно-управлінську, координаційну та контрольню-аналітичну функції, що визначає

його унікальне місце та визначальну роль у розбудові та розвитку національної системи БПД. Варто наголосити, що саме адміністративно-правовий статус цього Міністерства у сукупності його компонентів, а не лише окремі норми галузевого закону, робить його центральним суб'єктом формування державної політики у цій сфері.

Література

1. Матюхіна Н. П. Управління системою надання безоплатної правової допомоги: сучасний стан організації та правового забезпечення. *International scientific and practical conference* (m. Wloclawek, Republic of Poland, February 26–27, 2021). Wloclawek, 2021. С. 171–174. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-040-7-43>.
2. Веселов М. Ю. Ювенальна юстиція у системі забезпечення прав дітей: адміністративно-правові засади : монографія. Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2020. 444 с.
3. Красногор О. В. Міністерство юстиції України в системі державних інституцій охорони прав людини. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія Право. 2025. Вип. 90. Ч. 3. С. 244–249. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.35>.
4. Гуцул В. О. Правовий статус Міністерства юстиції України як суб'єкта правотворчої діяльності: дис. ... д-ра філософії у галузі 08 Право. Київ : Таврійський нац. ун-т імені В. І. Вернадського, 2025. 220 с.
5. Предместніков О. Завдання міністерства юстиції України як основа його правового статусу й діяльності. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2016. Т. 18. № 2/2. С. 71–75.
6. Сахнюк В. Суб'єкти публічного адміністрування системою безоплатної правової допомоги: загальнотеоретичний аспект. Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 5. С. 306–310. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.57>.
7. Марченко О. В. Поняття та зміст адміністративно-правового статусу Міністерства юстиції України. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2016. № 32. С. 259–268.
8. Марущак О. А. Адміністративно-правовий статус міністерств в системі центральних органів виконавчої влади. Правовий Часопис Донбасу. 2024. № 3(88). С. 28–33. DOI: 10.32782/2523-4269-2024-88-28-33.
9. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17.03.2011 № 3166-VI. Дата оновлення: 30.08.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 19.10.2025).
10. Ткаля О., Шелудько А. Загальні принципи організації та діяльності державного апарату. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 11. С. 274–279. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.11.47>.
11. Про Концепцію формування системи безоплатної правової допомоги в Україні: Указ Президента України від 09.06.2006 № 509/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509/2006/conv#Text> (дата звернення: 19.10.2025).
12. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228. Дата оновлення: 18.11.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF> (дата звернення: 24.10.2025).
13. Про безоплатну правничу допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. Дата оновлення: 04.07.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#n3> (дата звернення: 24.10.2025).
14. Красногор О. В. Адміністративно-правовий захист прав і законних інтересів нотаріусів в Україні: дис. ... канд. юрид. наук.: 12.00.07. Київ: НДІ публічного права, 2018. 212 с.
15. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30.09.2019 № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text> (дата звернення: 25.10.2025).
16. Розенфельд Н. А. Коротка методика юридичного аналізу ефективності застосування законодавства. Київ : Юстініан. 2009. 48 с.
17. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX. Дата оновлення: 19.04.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text> (дата звернення: 26.10.2025).

References

1. Matiukhina, N.P. (2021). Upravlinnia systemoiu nadannia bezoplatnoi pravovoi dopomohy: suchasnyi stan orhanizatsii ta pravovoho zabezpechennia [Management of the system of providing free legal aid: current state of organization and legal support]. *International scientific and practical conference* (m. Wloclawek, Republic of Poland, February 26–27, 2021). Wloclawek. S. 171–174. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-040-7-43>. [in Ukrainian]
2. Veselov, M.Yu. (2020). Yuvenalna yustytysiiia u systemi zabezpechennia prav ditei: administratyvno-pravovi zasady [Juvenile justice in the system of ensuring children's rights: administrative and legal principles]: monohrafiia. Zhytomyr : Vyd. O.O. Yevenok, 444 s. [in Ukrainian]

3. Krasnohor, O.V. (2025). Ministerstvo yustytzii Ukrainy v systemi derzhavnykh instytuttsii okhorony prav liudyny [The Ministry of Justice of Ukraine in the system of state institutions for the protection of human rights]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriya Pravo – Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Law Series*. № 90. Ch. 3. S. 244–249. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.35>. [in Ukrainian]
4. Hutsul, V.O. (2025). Pravovyi status Ministerstva yustytzii Ukrainy yak sub'iekta pravotvorchoi diialnosti [Legal status of the Ministry of Justice of Ukraine as a subject of law-making activity]: dys. ... d-ra filosofii u haluzi 08 Pravo. Kyiv : Tavriyskyi nats. un-t imeni V. I. Vernadskoho, 220 s. [in Ukrainian]
5. Predmestnikov, O. (2016). Zavdannia ministerstva yustytzii Ukrainy yak osnova yoho pravovoho statusu y diialnosti [Tasks of the Ministry of Justice of Ukraine as the basis of its legal status and activity]. *Jurnalul juridic national: teorie si practică*. № 18, (2/2). S. 71–75. [in Ukrainian]
6. Sakhniuk, V. (2022). Sub'iekty publichnoho administruvannia systemoiu bezoplatnoi pravovoi dopomohy: zahalnoteoretychnyi aspekt [Subjects of public administration with a free legal aid system: a general theoretical aspect]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Law*. № 5. S. 306–310. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.05.57>. [in Ukrainian]
7. Marchenko, O.V. (2016). Poniattia ta zmist administratyvno-pravovoho statusu Ministerstva yustytzii Ukrainy [The concept and content of the administrative and legal status of the Ministry of Justice of Ukraine]. *Aktualni problemy prava: teoriia i praktyka – Current problems of law: theory and practice*. № 32. S. 259–268. [in Ukrainian]
8. Marushchak, O.A. (2024). Administratyvno-pravovyi status ministerstv v systemi tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady [Administrative and legal status of ministries in the system of central executive bodies]. *Pravovyi Chasopys Donbasu – Legal Journal of Donbas*. № 3(88). S. 28–33. DOI: [10.32782/2523-4269-2024-88-28-33](https://doi.org/10.32782/2523-4269-2024-88-28-33). [in Ukrainian]
9. Pro tsentralni orhany vykonavchoi vlady: Zakon Ukrainy vid 17.03.2011 № 3166-VI [On central executive bodies: Law of Ukraine dated 17.03.2011 No. 3166-VI]. Data onovlennia: 30.08.2025 – Date of update: 30.08.2025. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>. [in Ukrainian]
10. Tkalia, O., Sheludko, A. (2019). Zahalni pryntsyipy orhanizatsii ta diialnosti derzhavnoho aparatu [General principles of organization and activity of the state apparatus]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*. № 11. S. 274–279. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.11.47>. [in Ukrainian]
11. Pro Kontseptsiiu formuvannia systemy bezoplatnoi pravovoi dopomohy v Ukraini: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 09.06.2006 № 509/2006 [On the Concept of forming a system of free legal aid in Ukraine: Decree of the President of Ukraine dated 09.06.2006 No. 509/2006]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/509/2006/conv#Text>. [in Ukrainian]
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Ministerstvo yustytzii Ukrainy: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 02.07.2014 № 228 [On approval of the Regulation on the Ministry of Justice of Ukraine: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 02.07.2014 No. 228]. Data onovlennia: 18.11.2025 – Update date: 18.11.2025. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>. [in Ukrainian]
13. Pro bezoplatnu pravnychu dopomohu : Zakon Ukrainy vid 02.06.2011 № 3460-VI [On free legal aid: Law of Ukraine dated 02.06.2011 No. 3460-VI]. Data onovlennia: 04.07.2025 – Update date: 04.07.2025. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#n3>. [in Ukrainian]
14. Krasnohor, O.V. (2018). Administratyvno-pravovyi zakhyst prav i zakonnykh interesiv notariusiv v Ukraini [Administrative and legal protection of the rights and legitimate interests of notaries in Ukraine:]. *Candidate's thesis*. Kyiv: NDI publichnoho prava, 212 s. [in Ukrainian]
15. Pro Tsili staloho rozvytku Ukrainy na period do 2030 roku: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 30.09.2019 № 722/2019 [On the Sustainable Development Goals of Ukraine for the period up to 2030: Decree of the President of Ukraine dated 09/30/2019 No. 722/2019]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>. [in Ukrainian]
16. Rozenfeld, N.A. (2009). Korotka metodyka yurydychnoho analizu efektyvnosti zastosuvannia zakonodavstva [A brief methodology for legal analysis of the effectiveness of the application of legislation]. Kyiv : Yustinian, 48 s. [in Ukrainian]
17. Pro pravotvorchu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 № 3354-IX [On law-making activity: Law of Ukraine dated 08/24/2023 No. 3354-IX]. Data onovlennia: 19.04.2025 – Update date: 04/19/2025. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>. [in Ukrainian]

Дата надходження статті: 04.10.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 26.12.2025